

Gökyüzü Günlüğü

Ay

Ay, Dünyamızın tek doğal uydusu, aynı zamanda da bize en yakın gökcismi. Bu nedenle Ay'ın üzerindeki bazı yüzey şekillerini çıplak gözle bile görebiliriz.

Ay Dünya'nın çevresinde dolandığı için güneş ışığı alan bölgeleri her gün biraz değişir. Bu nedenle Ay'ı farklı hallerde görürüz. Yeniay halindeyken Ay'ın bize

bakan yüzü Güneş'ten hiç ışık almaz. Çünkü bu sırada Güneş'le aramızdadır ve yalnızca arka kısmı ışık alır. Dolunay, Dünya Ay'la Güneş'in arasına girdiği

zaman olur. Ay dolunay halindeyken Ay'ın bize bakan yüzü tümüyle aydınlanır. Bu iki halin arasında, her geçen gün Ay'ın bize bakan yüzünün daha büyük bir bölümü aydınlık olur. Yeniyayla dolunay arasında, Ay'ın görünür yüzeyinin tam yarısının aydınlandığı hale ilkdördün denir.

Dolunayla yeniyay arasında, Ay'ın görünür yüzeyinin diğer yarısının aydınlandığı hale de sondördün denir. Bu haller her 29,5 günde bir tekrarlanır. Yani Ay 29,5 gün sonra yeniden aynı halde olur.

Ay yüzeyinde gördüğümüz koyu gri bölgelere "deniz" adı verilir. Eskiden, bu bölgelerin gerçekten deniz, en azından eski deniz yatakları oldukları düşünülüyordu. Bugün biliyoruz ki Ay yüzeyindeki deniz olarak adlandırılan bölgeler milyarlarca yıl önce akan lavların oluşturduğu düzlükler. Denizlere verilen adlar çok ilginç. Bunlardan bazıları: Sessizlik Denizi, Bunalımlar Denizi, Hayalperestler Denizi.

Ay yüzeyinde açık gri görünen bölgelerse kraterler ve dağlardan oluşuyor.

Kraterler göktaşlarının çarpması sonucu oluşmuş, kenarları yüksek, ortaları çukur olan daire şeklindeki yüzey şekilleri. Kraterler adlarını genellikle geçmişte yaşamış ünlü kişilerden, özellikle de biliminsanlarından alıyor. Tycho, Kepler, Copernicus bunlardan bazıları.

Ay üzerine düşen güneş ışığının çok azını, ortalama yüzde yedisini yansıtır. Buna karşın, gökyüzünü öylesine aydınlatır ki Ay'lı gecelerde çok az sayıda yıldız ve gökcismi görülebilir. Bu nedenle böyle gecelerde en iyisi Ay gözlemi yapmaktır.

Ay gözlemlerine önce onun hallerini inceleyerek başlayabilirsiniz. Ardından denizleri ve kraterleri birbirinden ayırt etmeye çalışarak gözlemlerinizi sürdürebilirsiniz. Ay'a bir dürbünle ya da küçük bir teleskopla bakarsanız çok daha fazla ayrıntı görebilirsiniz. Bu arada, belirli dönemlerde Ay'ı gündüzleri de görebilirsiniz. Yani gözlemlerinizi gündüzleri de sürdürebilirsiniz.

Alp Akoğlu

Ay'ın Halleri

17 Şubat İlkdördün

25 Şubat Dolunay

4 Mart Sondördün

11 Mart Yeniyay

